
Jaargang	:	2020
Zaaknummer	:	144986
Datum	:	17 november 2020
Onderwerp	:	Aanvullende financiering Masterplan VO

Voorstel:

1. In te stemmen met aanvullende financiering van het Masterplan VO als overbrugging van de ontstane financiële tekorten;
2. wel/geen wensen en bedenkingen te uiten over het collegebesluit tot het verstrekken van een renteloze lening van €10,2 miljoen met een looptijd van (circa) 40 jaar (2021–2061) aan de schoolbesturen Voortgezet Onderwijs, met inachtneming dat wordt afgeweken van de nota Treasury, zoals genoemd onder beslispoint 3;
3. In te stemmen met het toepassen van de hardheidsclausule uit de nota Treasury (art.23) om in bijzondere omstandigheden af te wijken van de nota en in dit geval te besluiten tot het aangaan van een lening met een looptijd van 40 jaar;
4. De verwerking van de rentelasten van maximaal € 51.000 mee te nemen bij de jaarlijkse actualisatie van het meerjarige renteresultaat;
5. Akkoord te gaan om in de leningovereenkomst een afzonderlijke bepaling op te nemen om na 30 jaar de aflossing aan de gemeente te starten en deze –zonder tussenkomst van de schoolbesturen– te verrekenen met de betalingsverplichting van de gemeente zoals opgenomen in het schema van de doordecentralisatieovereenkomsten;
6. De bij de lening horende begrotingswijziging vast te stellen;
7. Voor sloop van het Ashram College een krediet beschikbaar stellen van € 1.000.000. Dit krediet door middel van een begrotingswijziging ten laste te brengen van de Algemene Reserve;
8. Voor de aanvullende bouwkosten een krediet beschikbaar stellen van € 3.663.119. Dit krediet door middel van een begrotingswijziging ten laste te brengen van de Algemene Reserve;

Publiekssamenvatting

In 2017 zijn schoolbesturen en gemeente tot een definitief plan gekomen over de financiering en uitvoering van nieuwbouw en renovatie van de schoolgebouwen voor voortgezet onderwijs in Alphen aan den Rijn. Met de afgesloten overeenkomsten beschikten de schoolbesturen over de middelen en de verantwoordelijkheid om zorg te dragen voor de onderwijshuisvesting. De schoolbesturen hebben aangegeven dat de beschikbare middelen onvoldoende zijn om tot uitvoering van de nieuwbouw en renovatieplannen over te gaan van de twee resterende projecten. Met dit besluit komt de gemeente de schoolbesturen tegemoet door een overbrugging te bieden voor het ontstane financiële probleem.

Inleiding

In 2017 zijn schoolbesturen en gemeente tot een definitief plan gekomen over de financiering en uitvoering van nieuwbouw en renovatie van de schoolgebouwen voor voortgezet onderwijs in Alphen aan den Rijn. Dit is vastgelegd in het besluit van de gemeenteraad van 26 oktober 2017 en de bijbehorende doordecentralisatieovereenkomsten. Daarmee kregen de scholen de middelen en de verantwoordelijkheid om zorg te dragen voor de onderwijshuisvesting. Drie schoolgebouwen van Scope scholengroep zijn gerealiseerd en opgeleverd, de twee nog te realiseren projecten, die van het Scala College en het Ashram College, zijn onder financiële druk komen te staan. De schoolbesturen hebben aangegeven dat de middelen waarover zij beschikken vanuit de doordecentralisatie (DDC) nu onvoldoende zijn. Schoolbesturen en gemeente hebben over de afgelopen periode gezamenlijk gezocht naar oplossingen. In eerste instantie is het aantal te realiseren oppervlak terug gebracht naar aanleiding van de herziene prognose van het leerlingenaantal. Hoewel dit het probleem ten dele terug brengt resteert er vooralsnog een financiële uitdaging. Met dit voorstel toont de gemeente de bereidheid de schoolbesturen tegemoet te komen door een overbrugging te bieden voor het ontstane financiële probleem.

Argumenten

Integraal Huisvestingsplan

In 2019 heeft het college het Integraal Huisvestingsplan (IHP) vastgesteld met daarin een agenda en investeringsbedragen voor een toekomstbestendig en duurzaam bestand aan schoolgebouwen voor het Primair en Speciaal Onderwijs. De bedragen welke worden gebruikt in het IHP zijn hoger dan dat de schoolbesturen VO beschikbaar hebben vanuit de budgetten DDC doordat in het IHP rekening is gehouden met het prijspeil (2018) van de bouwkosten en de kosten voor uitvoering op niveau BENG. Als kader voor de twee nog uit te voeren projecten wordt de berekening gemaakt naar de systematiek volgens het IHP, prijspeil 2020. In de ambtelijke werkgroep hebben schoolbesturen en gemeente vastgesteld dat volgens deze systematiek de investeringsbedragen zijn (zie bijlage 1):

	DDC	IHP	verschil
Scala College	€ 20.065.355	€ 24.067.828	€ 4.002.473
Ashram College	€ 23.330.473	€ 24.000.955	€ 670.482
Scope (uitvoering in project Ashram)	-	€ 4.868.727	€ 4.868.727
totaal			€ 9.541.682

Alle bedragen zijn inclusief BTW

Door verschuiving van leerlingen naar de scholen van Scope Scholengroep worden de vierkante meters welke eerder aan met name het Ashram College werden toegekend, nu aan Scope Scholengroep toegekend. In de praktijk wordt deze 2002 m² uitgevoerd als onderdeel van het project Ashram College. In deze berekening wordt uitgegaan van vaststelling op prijspeil 2020, deze wordt niet geïndexeerd, uitvoeringsniveau van de projecten is BENG. In tegenstelling tot het IHP is er geen eigen bijdrage van de schoolbesturen om de projecten tot niveau ENG te brengen. De schoolbesturen hebben wel de ambitie om de projecten tot niveau ENG te brengen.

Kosten sloop Ashram

Bij het verlaten van de locatie De Bijlen voor nieuwbouw van het Ashram College is de aangewezen locatie nu de huidige locatie van de school (aan het Marsdiep). Omdat deze locatie vrij zou vallen naar de gemeente is er geen budget toegekend aan het Ashram College voor de sloop van het bestaande pand. De raming voor de sloop en aanvullende bijkomende/locatiegebonden kosten van het pand is € 1 miljoen. Deze moet worden toegevoegd worden aan het uitvoeringsbudget van de schoolbesturen om het project doorgang te laten vinden. De middelen voor de sloop worden betaalbaar gesteld aan het schoolbestuur nadat de door het schoolbestuur hiervoor op te stellen begroting door het college is goedgekeurd.

Aanvullende onvoorziene kosten

Bij de uitvoering van de gerealiseerde projecten zijn kosten gemaakt voor asbestsanering welke niet van tevoren waren voorzien, in de nog uit te voeren projecten is dit tevens een reëel risico. Daarnaast zouden er claims betreffende planschade kunnen worden ingediend. De gemeente zal, na beoordeling, instaan voor kosten op deze twee onderwerpen en deze oplossen binnen de beschikbare budgetten eerder bestemd voor wijziging openbaar gebied De Bijlen (€ 2,4 miljoen). Dit is als zodanig besproken met de schoolbesturen. Overige aanvullende kosten vallen binnen de locatie gebonden kosten en behoren ingepast binnen de aan de schoolbesturen beschikbaar gestelde budgetten.

Marktwerving en BENG/duurzaamheid gerealiseerde projecten

Ook de reeds opgeleverde projecten van Scope Scholengroep hebben te maken gehad met tussentijdse bouwrijfstijgingen. Daarnaast zijn in deze projecten aanvullende duurzaamheidsmaatregelen getroffen welke aansluiten op de komende BENG eisen. Scope Scholengroep geeft aan hierdoor extra kosten te hebben van € 4.321.437 (voor de drie projecten gezamenlijk). De middelen worden aan Scope betaalbaar gesteld wanneer de verantwoording van projectkosten door het college zijn goedgekeurd volgens de afspraken gemaakt in de raamovereenkomst doordecentralisatie.

Opbrengsten te verlaten locaties

In de berekeningen voor de ontwikkelingen van de reserve onderwijshuisvesting is in 2017 rekening gehouden met opbrengsten van de te verlaten locaties:

Bospark	€1.100.000
Marsdiep	€1.500.000
Diamantstraat	€ 500.000
Dillenburg	€ 500.000
Totaal	€ 3.600.000

Omdat het Ashram College nu op dezelfde locatie aan het Marsdiep is gepland, is deze opbrengst niet te realiseren. Uit de berekeningen verkenning woningbouwlocaties zijn de verwachte resultaten als volgt:

Bospark	€1.600.000
Marsdiep	€ 0
Diamantstraat	€ 620.000 – (negatieve opbrengst)
Dillenburg	€ 100.000
Totaal	€ 1.080.000

Uitgaande van deze cijfers is momenteel het tekort op de opbrengsten van de te verlaten locaties € 2,52 miljoen voor de projecten voortgezet onderwijs. Er wordt bezien of een optimalisatie van de woningbouwplannen de tekorten kan opvangen. Eventuele meeropbrengsten vloeien terug naar de algemene reserve. Deze post behoort niet tot de budgetten toe te kennen aan de schoolbesturen en ligt bij de gemeente.

Totaal kosten

In de onderstaande tabel een opsomming van de hierboven genoemde bedragen:

		Tekort besturen
Scala College	€ 4.002.473	€ 4.002.473
Ashram College	€ 670.482	€ 670.482
Scope (uitvoering in project Ashram)	€ 4.868.727	€ 4.868.727
Sloop Ashram College	€ 1.000.000	€ 1.000.000
Aanvullende onvoorziene kosten	€ 2.400.000	
Extra kosten Scope (marktwerking/BENG) gerealiseerde projecten	€ 4.321.437	€ 4.321.437
Opbrengsten te verlaten locaties	€ 2.520.000	
Totalen	€ 19.783.119	€ 14.863.119

Dekking

Met de afspraken gemaakt in 2017 keert de gemeente over de jaren 2052–2061 € 10,2 miljoen uit aan de schoolbesturen als compensatie rentederving. Onderzocht is of deze naar voren kan worden gehaald en ingezet kan worden als (gedeeltelijke) dekking voor de tekorten Er zijn drie opties om de 10,2 miljoen in te zetten.

De optie die het minst de exploitatiebegroting belast is een lening die afgelost wordt aan het einde van de looptijd (2052–2061). De rentekosten van de lening worden in de exploitatiebegroting opgenomen en komen voor rekening van de gemeente. Wanneer dit overeen is gekomen met de schoolbesturen moet dit worden opgenomen als addendum bij de bestaande doordecentralisatieovereenkomsten.

Met deze € 10,2 miljoen als dekking voor de nog uit te voeren projecten resteert er een tekort op de budgetten van de schoolbesturen van (€ 14.863.119 – € 10.200.000=) € 4.663.119.

Financiële consequenties

Vooralsnog wordt er vanuit gegaan dat het tekort op de opbrengsten van de verlaten locaties na herijking kan worden opgevangen binnen de Reserve Onderwijshuisvesting en daarom geen financiële consequenties heeft.

Bij de keuze voor een lening zal aan de schoolbesturen een renteloze lening van € 10,2 miljoen worden verstrekt voor de periode van ca. 40 jaar (2021–2061). De leningovereenkomst wordt vastgesteld in het college, nadat de raad, via de procedure wensen en bedenkingen (nota Treasury; art. 17, lid 3), met het verstrekken van deze lening aan de schoolbesturen heeft ingestemd. Conform de nota Treasury (art.24, lid 3) verstrekt de gemeente geen leningen met een looptijd langer 30 jaar. De gemeente kan hiervan afwijken door een beroep te doen op de hardheidclausule uit de nota (art.23) die het in bijzondere omstandigheden mogelijk maakt van de bepalingen in de nota af te wijken. Dat is hier aan de orde. De toepassing van deze clausule is alleen toegestaan na instemming van de raad.

De gemeente heeft deze middelen nu niet (liquide) beschikbaar. Indien de gemeente een dergelijk bedrag voor ca. 40 jaar gaat doorlenen, moet zij hiervoor extra geld aantrekken op de markt. Bij het aantrekken van de lening zal worden afgewogen voor welke termijn wordt geleend. De gemeente hanteert de methode van integrale financiering (conform de nota Reserves en Voorzieningen), waarbij wordt gestuurd op spreiding van de looptijden van de leningen en de renteverwachting. Op dit moment ligt het rentepercentage waarvoor de gemeente kan lenen voor 30 jaar op +0,5% (afgerond naar boven). Dat zou een bedrag € 51.000 aan jaarlijkse rentekosten betekenen. Bij integrale financiering kan het percentage mogelijk iets lager uitkomen. De duur van de gemeentelijke financiering zou ook bijv. 30 jaar kunnen zijn, maar dat moet t.z.t. nog nader worden afgewogen. Het advies is om de genoemde rentekosten, gezien het beperkte bedrag, mee te nemen bij de jaarlijkse actualisatie van het meerjarig renteresultaat. Het effect op het renteresultaat is gering te noemen.

In de leningovereenkomst met de schoolbesturen worden de aflossingstermijnen (te starten na 30 jaar) conform het betaalschema van de doordecentralisatieovereenkomst (voor de jaren 2052–2061) opgenomen. Daarnaast wordt opgenomen dat de aflossingen –zonder tussenkomst van de schoolbesturen– worden verrekend met de betalingsverplichting van de gemeente zoals opgenomen in het schema van de doordecentralisatieovereenkomsten. Concreet betekent dit dat na 30 jaar deze bedragen niet vrijvallen richting de schoolbesturen. Op deze manier wordt het debiteurenrisico voor de gemeente volledig afgedekt.

Tot slot moet, conform de nota Treasury (art. 24), de leningovereenkomst met het college en de schoolbesturen binnen 3 maanden na het raadsbesluit worden bekrachtigd.

Naast de te verstekken lening zijn nog aanvullende middelen nodig ter grootte van € 14.863.119 – € 10.200.000 = € 4.663.119. Dat is onder te verdelen in:

- € 1.000.000 voor sloop en aanvullende bijkomende kosten Ashram College
- € 3.663.119 restant

Dekking – Stringent begrotingsbeleid

Er zijn aanvullende middelen nodig voor de meerkosten van de bouw van schoolgebouwen voor het voortgezet onderwijs. Deze middelen zullen in 1e instantie, conform stringent begrotingsbeleid, gevonden moeten worden binnen:

- 1) het desbetreffende programma waar onderwijshuisvesting aan gekoppeld is (dit betreft programma 4. Samenleving), middels her-allocatie van de budgetten binnen dit programma);
- 2) de totale begroting(s)ruimte;
- 3) algemene dekkingsmiddelen (taakstelling/Algemene reserve afhankelijk van het incidentele dan wel structurele karakter van de aanvraag).

Na toetsing conform het “stringent begrotingsbeleid” is gebleken dat geen financiële ruimte gevonden kan worden binnen de huidige begroting die kan worden ingezet ter dekking van de in dit voorstel genoemde benodigde budgetten.

Het benodigde bedrag van € 4.663.119 kan door middel van een begrotingswijziging worden onttrokken aan de Algemene Reserve. De reserve is hiervoor toereikend. In onderstaande tabel wordt het verloop van de Algemene reserve weergegeven. Het betreft de stand na verwerking van de mutaties uit de Najaarsnota 2020.

Algemene reserve					
<i>(Bedragen x € 1.000; + = voordeel ; - = nadeel)</i>					
Verloop	2020	2021	2022	2023	2024
Saldo per 1 januari	€ 21.376	€ 70.673	€ 58.941	€ 62.657	€ 68.945
Bij: Begrote dotaties	€ 64.468	€ 14.983	€ 9.878	€ 11.976	€ 13.009
Af: Begrote onttrekkingen	€ -15.171	€ -22.052	€ -6.162	€ -5.688	€ -5.411
Af: Aanvullende middelen Doordecentralisatie VO 2021		€ -4.663			
Saldo per 31 december	€ 70.673	€ 58.941	€ 62.657	€ 68.945	€ 76.543

Aanbestedingsresultaat

De daadwerkelijke kosten van de twee nog uit te voeren projecten worden pas bekend wanneer de resultaten van de aanbestedingen (fase 1) en de eindkosten na oplevering (fase 2) bekend zijn. De resultaten kunnen hoger of lager uitvallen dan de hierboven genoemde € 4.002.473 voor het Scala College en € 5.539.209 voor het Ashram College (inclusief 2002 m² Scope).

Wanneer het aanbestedingsresultaat hoger uitvalt dan deze bedragen zullen er aanpassingen moeten worden doorgevoerd in de ontwerpen, waarbij eerst in onderling overleg met de gemeente moet worden vastgesteld wat de oorzaken zijn. Dit in verband met de substantiële en zeer ingrijpende renovatie die onderdeel uitmaakt van de bouw van de nieuwe vestiging van het Scala College en waarvan vooraf onvoldoende het financiële risico kan worden ingeschat. Indien tegenvallers als gevolg van de renovatie van de bestaande bouw ontstaan gaan schoolbestuur en gemeente in overleg.

De bedragen zijn gemaximeerd op de IHP norm. De bedragen in het IHP zijn vastgesteld zijnde voldoende voor scholenbouw (nieuwbouw) uitvoeringsniveau BENG. Bovendien zijn deze bedragen hoger dan de norm welke de VNG publiceert voor onderwijshuisvesting.

Wanneer het resultaat na oplevering van de projecten lager uitvalt dan deze bedragen, dan zal dit in mindering worden gebracht op de uitkering uit de Algemene Reserve. De lening van € 10,2 miljoen blijft in stand.

Participatie

Dit voorstel, waarbij de gemeente een overbrugging biedt voor het financiële probleem ontstaan ter financiering van de scholenbouwprojecten, is besproken met, en akkoord bevonden door de schoolbesturen.

Kader

- Wet op het Voortgezet Onderwijs
- Verordening Voorzieningen in de Huisvesting Alphen aan den Rijn 2015
- Doordecentralisatieovereenkomsten en raamovereenkomst Scope Scholengroep, Scala College en Ashram College
- Integraal Huisvestingsplan

Bijlage(n)

- Berekening MP VO norm IHP

Burgemeester en wethouders van Alphen aan den Rijn,

de secretaris,

de burgemeester,

Jaargang	:	2020
Zaaknummer	:	144986
Datum	:	17 november 2020
Onderwerp	:	Aanvullende financiering Masterplan VO

De raad van Alphen aan den Rijn,
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 17 november 2020,

besluit:

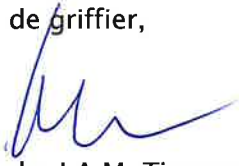
- 1 in te stemmen met aanvullende financiering van het Masterplan VO als overbrugging van de ontstane financiële tekorten;
- 2 wel/geen wensen en bedenkingen te uiten over het collegebesluit tot het verstrekken van een renteloze lening van €10,2 miljoen met een looptijd van (circa) 40 jaar (2021–2061) aan de schoolbesturen Voortgezet Onderwijs, met inachtneming dat wordt afgeweken van de nota Treasury, zoals genoemd onder beslispoint 3;
- 3 in te stemmen met het toepassen van de hardheidsclausule uit de nota Treasury (art. 23) om in bijzondere omstandigheden af te wijken van de nota en in dit geval te besluiten tot het aangaan van een lening met een looptijd van 40 jaar;
- 4 de verwerking van de rentelasten van maximaal € 51.000 mee te nemen bij de jaarlijkse actualisatie van het meerjarige renteresultaat;
- 5 akkoord te gaan om in de leningovereenkomst een afzonderlijke bepaling op te nemen om na 30 jaar de aflossing aan de gemeente te starten en deze –zonder tussenkomst van de schoolbesturen– te verrekenen met de betalingsverplichting van de gemeente zoals opgenomen in het schema van de doordecentralisatieovereenkomsten;
- 6 de bij de lening horende begrotingswijziging vast te stellen;
- 7 voor sloop van het Ashram College een krediet beschikbaar stellen van € 1.000.000. Dit krediet door middel van een begrotingswijziging ten laste te brengen van de Algemene Reserve;
- 8 voor de aanvullende bouwkosten een krediet beschikbaar te stellen van € 3.663.119. Dit krediet door middel van een begrotingswijziging ten laste te brengen van de Algemene Reserve;

Gewaarmerkte bijlage(n):

Wijziging van de programmabegroting 2020

Vastgesteld in de openbare vergadering van 10 december 2020.

De raad van Alphen aan den Rijn,
de griffier,

drs J.A.M. Timmerman

de voorzitter,

mr.drs. J.W.E. Spies